

**Ajuntament
de Barcelona**

LA METAMORFOSI DEL TREBALL

BARCELONA METRÒPOLIS-núm. 131

barcelona.cat/metropolis

Una anàlisi sobre els canvis profunds que s'estan produint en el mercat laboral i, per extensió, en la cultura del treball

La revolució tecnològica en la qual estem immersos està canviant la manera de treballar i la nostra relació amb la feina. La combinació de canvis tecnològics disruptius, la globalització de l'economia i les noves aspiracions de realització personal estan provocant una metamorfosi del treball i de les relacions laborals. L'extensió de formes de treball autònom, precari i desregulat ve acompanyada d'una idea de l'emprenedoria sovint mal entesa i d'una nova cultura del treball en la qual es valora més l'autonomia individual que la seguretat col·lectiva o la solidaritat.

El número 131 de la revista *Barcelona Metròpolis*, dedica el seu dossier a l'anàlisi d'aquesta nova realitat en el mercat laboral, amb la participació de deu especialistes:

Sofía Pérez de Guzmán, Thomas Coutrot, Coralie Pere, Dolors Liria, Joan Sanchis, Joan Miquel Verd, Pilar Carrasquer, Pablo Sanz de Miguel, Martí Fernández i Manel del Castillo

Sofía Pérez de Guzmán

Noves cultures del treball: entre l'emprenedoria i la precarietat

El segle XXI ha comportat canvis en la manera d'exercir i entendre la feina. Els nous treballadors i treballadores donen més prioritat a l'autonomia i l'autorealització que a l'estabilitat i la protecció social. Així, creix la idea del paradigma emprenedor com a arquetip del bon treballador, juntament amb les feines emergents vinculades a la tecnologia i una nova pluriocupació que persegueix equilibrar la vocació i la sostenibilitat econòmica.

Sofía Pérez de Guzmán. Professora titular de Sociologia del Treball a la Universitat de Cadis. Actualment, és directora del grup de recerca Trabajo, Política y Género i coordinadora de la Red Iberoamericana de Investigación en Trabajo, Género y Vida Cotidiana. Recentment ha estat editora, amb la professora Ivana Pais de la Universitat Cattolica del Sacro Cuore (Milà), del número monogràfic "Nuevos trabajos y nuevas identidades", de la revista *Cuadernos de Relaciones Laborales*.

Thomas Coutrot i Coralie Perez

Retrobar el sentit del treball: una aspiració revolucionària?

El concepte actual del treball està essent posat en qüestió arreu del món per dimissions en cadena sense precedents a la història. Per fer front a aquesta nova realitat, cal deixar de banda la concepció dolorista per recuperar l'antropològica, que defineix el treball com una activitat organitzada per mitjà de la qual els éssers humans transformen el món natural i social, i es transformen a si mateixos.

Thomas Coutrot. Estadístic i economista. Del 2003 al 2022 va ser cap del Departament de Condicions de Treball i Salut de la Direcció de l'Animation de la Recherche, des Études et des Statistiques (DARES), organisme que depèn del Ministeri de Treball francès

Coralie Perez. Socioeconomista, investigadora a la Université Paris 1 Panthéon- Sorbonne i membre del Centre d'Économie de la Sorbonne (CES). Les seves investigacions se centren en la formació contínua i els efectes dels canvis tecnològics sobre el treball.

Thomas Coutrot i Coralie Perez són coautors del llibre *Redonner du sens au travail. Une aspiration révolutionnaire?* Le Seuil, París, 2022.

Dolors Liria

Costos emocionals de la feina

En un món complex, hiperdemandant i hiperconnectat, la inestabilitat i la incertesa són els únics sentiments estables. Entorns laborals canviants i competitiu ens posen davant del repte de gestionar la pressió i l'estrès, que dificulten la comunicació i les relacions interpersonals. Les organitzacions tenen la responsabilitat de promoure espais laborals saludables, on es pugui treballar en equip i es trobi satisfacció en la bona realització de la feina.

Dolors Liria. Psicòloga experta en psicoteràpia i en psicologia de les organitzacions i del treball per la European Federation of Psychological Associations (EFPA). És vicedegana del Col·legi Oficial de Psicologia de Catalunya i directora de Menta Psicoteràpia (centre de psicoteràpia i formació de psicoterapeutes) i Menta Salut Professional (consultiòria de salut professional i organitzacional).

Joan Sanchis

Ciutats i setmana laboral de quatre dies: cap a un nou paradigma urbà

Les ciutats, centres dinàmics d'activitat, s'enfronten a reptes com la precarietat laboral i una menor qualitat de vida. La reducció del temps de treball, amb la jornada laboral de quatre dies, emergeix com a resposta a aquests desafiaments. Les proves pilot mostren beneficis en la productivitat i la qualitat de vida i, a més, es promou una ciutat més sostenible i inclusiva, i es fomenta la participació comunitària i la diversitat.

Joan Sanchis i Muñoz. És economista i professor associat d'Economia Aplicada a la Universitat de València. Al llarg de la seva trajectòria acadèmica i professional ha estat vinculat al disseny de polítiques públiques i laborals per incentivar la reducció del temps de treball. Entre el 2016 i el 2023 va ser assessor de la Conselleria d'Economia Sostenible de la Generalitat Valenciana. Ha col·laborat en diversos mitjans de comunicació, com ara *Levante-EMV*, *La Vanguardia* o *Valencia Plaza*.

Joan Miquel Verd

Crònica d'una precarietat laboral i vital que talla les ales als joves

Durant més de trenta anys, la població jove espanyola va patir els nivells de precarietat laboral (mesurada en termes de temporalitat) més alts d'Europa. Diverses reformes legislatives van intentar aturar aquesta temporalitat, sense aconseguir-ho de manera significativa. Només la reforma laboral aprovada el desembre del 2021 va aconseguir aquest objectiu. Però aquesta reforma ha servit realment per posar fi a la precarietat laboral juvenil?

Joan Miquel Verd. Catedràtic del Departament de Sociologia de la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB). És doctor en Sociologia, llicenciat en Ciències Polítiques i Sociologia, i en Ciències Econòmiques i Empresariales. És director del Centre d'Estudis Sociològics sobre la Vida Quotidiana i el Treball (QUIT) del Departament de Sociologia de la UAB i investigador i membre de la direcció de l'Institut d'Estudis del Treball (IET) de la mateixa universitat. Els seus interessos de recerca giren al voltant de les trajectòries laborals de les persones joves, l'ús del capital social als mercats de treball i els vincles entre ocupació i protecció social.

Pilar Carrasquer

Temps de treball i polítiques de conciliació: reptes en clau de gènere

El temps de treball ha esdevingut un tema clau en l'agenda pública, i no sols en la laboral, amb el rerefons de l'impacte de la digitalització i del treball a distància, entre d'altres. Reivindicació històrica del moviment obrer, el control del temps de treball i la reducció de la jornada laboral són indestruïbles d'un debat més ampli, amb perspectiva de gènere, sobre la distribució de la càrrega total de treball i la centralitat del temps de treball remunerat.

Pilar Carrasquer Oto. Professora jubilada del Departament de Sociologia de la Universitat Autònoma de Barcelona. Ha estat investigadora del Centre d'Estudis Sociològics sobre la Vida Quotidiana i el Treball (QUIT) i directora de l'Institut d'Estudis del Treball (IET) de la mateixa universitat.

Pablo Sanz de Miguel i Martí Fernández **Teletreball, més dubtes que certeses**

L'esclat de la covid-19 va desencadenar un augment sense precedents en les experiències de teletreball a la Unió Europea. En aquest context, diversos països europeus, incloent-hi Espanya, han adoptat regulacions noves que han intentat combinar, en diferents graus, l'estímul al teletreball i la prevenció del impactes negatius en les condicions laborals.

Pablo Sanz de Miguel. Doctor en Sociologia per la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB) i professor ajudant doctor de Sociologia a la Universitat de Saragossa. Les seves línies de recerca se centren en la sociologia de la feina i les relacions laborals. Ha participat en una vintena de projectes europeus de recerca, en sis dels quals, com a investigador principal. Té més de 40 publicacions, incloent-hi capítols de llibres, articles científics i informes de recerca.

Martí Fernández. Doctorand de Sociologia a la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB) dins del programa de Doctorat Industrial, graduat en Enginyeria en Tecnologies Aeroespacials per la Universitat Politècnica de Catalunya (UPC) i postgraduat en Ciència de Dades per la Universitat de Barcelona (UB). La seva tesi doctoral analitza els canvis en la regulació i la incidència del teletreball a Espanya i Portugal. És investigador a notus-asr.

Manel del Castillo **Empreses amb consciència social**

Les empreses tenen la missió de contribuir a la transformació social, i una de les vies principals per fer-ho és la recerca de la plenitud de les persones que hi treballen. En aquest sentit, les polítiques de gestió de persones han de contemplar elements que permetin als treballadors créixer i desenvolupar-se, tant en l'àmbit professional com en el personal. És fonamental que siguin conscients de la seva contribució a un propòsit transcendent i compartit.

Manel del Castillo. Llicenciat en Medicina per la Universitat de Barcelona, des del 2003 és director gerent de l'Hospital Sant Joan de Déu de Barcelona. Presideix la Fundació Factor Humà i la European Children's Hospital Organisation (ECHO), i és membre dels patronats de la Fundació de Recerca Sant Joan de Déu i de la Fundació Integralia. Ha col·laborat en activitats docents en diverses escoles de negocis i universitats.

confessa.

A més, a Barcelona Metròpolis...

Les **entrevistes** d'aquest número ens acosten reflexions sobre la universitat, la recerca, la ciència i la poesia. L'escriptor Toni Pou parla amb la científica **Laia de Nadal**, rectora de la Universitat Pompeu Fabra des de fa poc més d'un any. "Ser rectora implica deixar una mica de banda la recerca directa, però crec que és interessant formar part de la presa de decisions", afirma.

Per la seva banda, Anna Ballbona entrevista **Blanca Llum Vidal**, autora, sobretot, de poesia, però també d'una novel·la epistolar i editora dels contes de Víctor Català. "Com a feminista estic preocupada pel moment present, perquè hi ha discursos que acaben sent autoritaris",

A la secció Visions Urbanes, trobem dos reportatges urbanístics i de ciutat. La periodista Meritxell M. Pauné analitza el projecte de reforma de la **plaça dels Àngels**, on "el debat urbanístic se superposa amb una reflexió més profunda i complexa sobre la funció d'aquesta 'plaça dura' a la Ciutat Vella actual". Per la seva banda, Jesús Méndez parla de la futura **Ciudadella del Coneixement**, la nova aposta científica de Barcelona, i recorre els seus espais: molt especialment, el complex de recerca del Mercat del Peix, però també edificis emblemàtics del parc, com l'Hivernacle o el Centre Martorell d'Exposicions.

Randi Williams, que ha visitat Barcelona per participar a la STEAMConf, és la protagonista de la secció En Trànsit. Investigadora, educadora i experta en robòtica, estudia com integrar l'ètica en l'educació en intel·ligència artificial (IA), i és la fundadora del capítol bostonià de Black in Robotics.

La secció **Barcelona en Dades** està dedicada, justament, a la recent inauguració del nou portal Barcelona Dades. En parlen Màrius Boada i Pla, director de l'Oficina Municipal de Dades de l'Ajuntament de Barcelona (OMD); i María Jesús Calvo, responsable del Departament d'Estadística i Difusió de Dades i Open Data de l'OMD. I n'analitzen el contingut, amb il·lustratius exemples concrets, Oriol Pàmies i Carles Javierre.

L'atenció dels nou experts del *Debat* se centra aquest cop en la **capitalitat de l'arquitectura** que ostentarà Barcelona el 2026. Al Plec de Cultura també hi trobareu un homenatge d'Elvira Altés als **100 anys de la primera emissió de ràdio** i, molt especialment, a la contribució femenina a aquesta història centenària.

En l'apartat de llibres, destaquem la ressenya que fa Thais Morales sobre el còmic **Darrere les Persianes**, obra d'Isabel Franc i Rosa Navarro, una història gràfica sobre les dones lesbianes que han fet de Barcelona una ciutat orgullosa. Per la seva banda, Joan Subirats parla de **Espanya, el pacto y la furia**, d'Enric Juliana, on "l'observatori escollit, i que és al mateix temps el gran protagonista del llibre, és Madrid". Les pàgines d'exposicions estan dedicades a **Contes possibles**. **Jeff Wall**, que es pot veure a La Virreina Centre de la Imatge fins al 13 d'octubre.

Tanca la revista el relat *Com va morir la tia Cristina*, que signa **Enric Gomà**. Les il·lustracions d'aquest conte, de la portada i del dossier són obra de **Patricia Cornellana**, mentre que el protagonista de l'insert fotogràfic és **Ignasi Raventós**, amb *La llum de Barcelona*, que explora la ciutat des de la qualitat, la profunditat i l'ordre que atorga la llum.

Enllaç a la revista:

<https://www.barcelona.cat/metropolis/ca/revista/131>

Per a més informació:

www.barcelonametropolis.cat

Laura Santaflorentina / lauraantaflorentina@gmail.com / Tel. 699 061 24